

Pääministeri Wen Jiabaon mukaan maailmanlaajuisen kriisin vaikutukset Kiinaan ovat pahemmat kuin moni on odottanut. Lausunto pitää hyvin paikkansa. Taloustilanne on muuttunut oleellisesti marraskuussa ja huonoja uutisia on tulossa lisää. Taloutta elvytetään investoimalla infrastruktuuriin, keventämällä rahapolitiikkaa, lisäämällä luotonantoa ja laskemalla veroja. Yuaninkin arvoa on hieman laskettu.

Teollisuustuotannon kasvu marraskuussa oli enää 5,4 prosenttia ja vienti laski kaksi prosenttia. Jokseenkin kaikilla teollisuudenaloilla menee huonommin kuin ennen. Työpaikkansa menetti 20 miljoonaa työntekijää alkuvuonna. Noin 4 miljoonaa siirtotyöläistä on jo palannut koteihinsa. Ongelmat siirtyvät sisämaan provinssihin, joissa pelätään levottomuuksia. Talousennusteita tarkistetaan alaspäin. IMF laskenee Kiinan kasvuennusteen viiteen prosenttiin?

Guangdongin talousongelmat syvenevät. Vienti marraskuussa laski viisi prosenttia. Toimintansa on lopettanut tänä vuonna arviolta noin 50.000-60.000 yritystä. Viranomaiset haluavat antaa tilanteesta myönteisemmän kuvan. Myös suomalaiset yritykset kärsivät "kysyntälamasta". Kapasiteetista käytössä alle puolet jos sitäkään. Vuokratyövoima on irtisanottu ja omasta työvoimasta pyritään pitämään kiinni.

Guangdongin uusi strategia on vaikeuksissa

Kiinan jatkuvan, yli 10 prosentin talouskasvun "myytti" on vakavasti uhattuna, kun huonoja talousuutisia saadaan lähes päivittäin. Maan johto yrittää edelleen luoda positiivista kuvaa tulevaisuudesta. Nyt kuitenkin jo tunnustetaan, että talousongelmat ovat tulleet myös Kiinaan. Viime viikolla Kiinan johto käsitteli taloudellista tilannetta talouskonferenssissa. Pääministeri Wen Jiabaon mukaan maailmanlaajuisen kriisin vaikutukset Kiinaan ovat paljon pahemmat kuin moni on odottanut. Kriisin syinä nähdään mm. kansainvälinen luottopula, maailmanlaajuisen kysynnän hidastuminen, työvoimakustannusten nousu ja Kiinan valuutan yuanin vahvistuminen.

Talouden elvyttäminen

Runsas kuukausi sitten Kiinan johto ilmoitti 450 mrd. euron elvytyspaketista, jonka avulla Kiina pyrkii pysäyttämään talouden alamäen. Paketin suuruus on valtava, sillä samalla rahasummalla voisi rahoittaa Pekingin olympiakisat kaikkine oheisinvestoineen 14 kertaa tai rakentaa 20 Kolmen rotkon patoa. Lähemmin tarkasteltuna paketin sisältö oli pettymys. Se ulottuu vuoden 2010 loppuun ja se sisältää enimmäkseen jo aikaisemmin julkistettuihin projekteihin korvamerkittyjä varoja, kuten Sichuanin jälleenrakentamista ja rautatiehankkeita. Paketin rahoitus on myös osittain auki. Keskushallituksen on määrä rahoittaa siitä vain neljäsosa. Paikallishallinto, valtionyhtiöt sekä rahoituslaitokset rahoittavat loput. Elvytyspakettia on kritisoitu myös siksi, että se kohdistuu suuriin infrastruktuuriprojekteihin, joissa työllisyysvaikutus on suhteellisen pieni.

Kiinan hallitus on pyrkinyt vauhdittamaan talouttaan elvytyspaketin lisäksi monin keinoin. Rahapolitiikkaa on kevennetty laskemalla korkoja useaan otteeseen. Samoin pankkien varantovelvoitteita keskuspankissa on vähennetty. Hallitus on määrännyt valtion omistamia pankkeja lisäämään luotonantoaan. Vientituotteiden arvonlisäveron palautuksia on lisätty kolmeen otteeseen elokuusta lähtien. Viimeksi joulukuun alussa korotettiin yli tuhannen vientitavaran arvonlisäveron palautuksia 4-8 prosenttiyksikköä. Hallitus on myös luvannut laskea veroja. Ensi vuoden alusta tullaan poistamaan mm. arvonlisävero käyttöomaisuusinvestoinneilta. Kauppaa Yhdysvaltojen kanssa

vauhditetaan perustamalla yhteisesti 20 mrd. dollarin rahasto, joka tulee rahoittamaan maiden välistä tavaravaihtoa.

Kuluvan vuoden aikana yuan on vahvistunut dollariin verrattuna lähes kuusi prosenttia. Dollarin ja yuanin kurssi oli muutamien kuukauden ajan tasolla \$ 1 = 6,62 yuan, mutta joulukuun alussa yuanin arvo dollariin verrattuna heikkeni runsaat kolme prosenttia. Monet asiantuntijat odottavat yuanin edelleen heikkenevän suhteessa dollariin, jos talouden muut elvytystoimet osoittautuvat tehottomiksi. Kiinan johtava "think tank", yhteiskunnallinen akatemia on joulukuun alussa esittänyt yuanin devalvoimista lääkkeenä dollarin vahvistumiselle. Se tosin saattaisi johtaa vastatoimenpiteisiin Yhdysvaltojen taholta, joka on jatkuvasti vaatinut yuanin nopeampaa revalorointia.

Taloukasvu hiipuu

Kiinan vienti laski marraskuussa ensimmäisen kerran seitsemään vuoteen. Dollarimääräinen vienti laski 2,2 prosenttia ja tuonnin lasikessa peräti 18 prosenttia verrattuna viime vuoden marraskuuhun. Kauppataseen ylijäämä oli marraskuussa ennätysasuuri eli 40 mrd. dollaria. Ulkomaiset suorat investoinnit laskivat marraskuussa 36 prosenttia viime vuoden marraskuuhun verrattuna. Syynä ulkomaisten investointien laskuun on arvioitu olleen kireät luottomarkkinat sekä odotukset siitä, että yuanin vahvistuminen on nyt pysähtynyt. Kiinan teollisuustuotannon kasvu on hidastunut kuluvan vuoden maaliskuusta lähtien, jolloin sen kasvu oli vielä lähes 18 prosenttia. Lokakuussa teollisuustuotannon kasvu oli hiipunut jo 8,2 prosenttiin. Luku on heikoin seitsemään vuoteen. Marraskuun teollisuustuotannon kasvu hidastui eilen julkaistun tiedon mukaan 5,4 prosenttiin. Kasvu on hitainta vuoden 1994 jälkeen, jolloin teollisuustuotannon tilastoja ryhdyttiin julkaisemaan.

Kiinan sähköntuotanto laski lokakuussa neljä prosenttiyksikköä verrattuna vuoden 2007 lokakuuhun. Tässä valossa tuntuu lähes uskomattomalta, että samaan aikaan teollisuustuotanto olisi kasvanut 8,2 prosenttia. Joka tapauksessa teollisuustuotannon odotetaan hidastuvan entisestään, sillä mm. Kiinan teollisuuden ostopääliköindeksi oli marraskuussa matalampi kuin kertaakaan indeksin julkaisemisen alettua 2005. Samoin Kiinan talouspääliköindeksi ennakoii taloustilanteen heikkenevän tulevien 12 kuukauden aikana. Vielä syyskuussa yritykset suunnittelivat lisäävänsä investointeja ja työvoimaa sekä parantavansa tuottavuuttaan. Nyt lähes 80 prosenttia haastatelluista on vähemmän optimistisia Kiinan talouskehityksen suhteen ja 65 prosenttia odottaa myös oman yrityksensä tilanteen heikkenevän. Teollisuustuotannon hidastuminen on vähentänyt ainakin kustannuspaineita, sillä tuottajahinnat olivat enää kaksi prosenttia korkeammat kuin vuosi sitten.

Yritykset vaikeuksissa, työpaikat vähenevät

Yritysten vaikeuksista antaa selkeän kuvan Kiinan suurimman teräsyhtiön Baosteel Group Corp:in äskettäinen lausunto, jonka mukaan sillä on nyt 30-vuotisen historiansa vaikein tilanne. Kuluvalla neljänneksellä yhtiö tulee tekemään tappiota, kun teräksen hinnat ovat pudonneet 40 prosenttia kesäkuusta lähtien koko terästeollisuuden tuotannon supistuksista huolimatta. Samanlaisia ongelmia on monilla muillakin teollisuuden aloilla. Autojen myynti on viime vuosina kasvanut yli 20 prosenttia, mutta viimeisten kolmen kuukauden aikana autojen myynti on supistunut. Myynnin odotetaan edelleen laskevan ainakin ensi kesään saakka. Suurin autojen valmistaja Volkswagen sulkee Pohjois-Kiinassa sijaitsevan tehtaansa ja lomauttaa Shanghain tehtaansa työvoiman useaksi viikoksi. Vaikeudet uhkaavat myös telakoita, joiden kapasiteettia Kiina on lisännyt viime vuosina valtavasti. Konttilaivojen kysyntä maailmalla on pudonnut lähes puoleen. Kiinan telakoiden uudet laivatilaukset ovat vähentyneet tammi-syyskuussa 34 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Kiina on myös menettänyt markkinaosuuksia, sillä maailmanlaajuisesti laivatilaukset ovat vähentyneet 27 prosenttia.

Paperiteollisuudella menee myös huonosti. Suomalaisetkin paperitehtaat seisottavat koneitaan ennennäkemättömällä tavalla. Pakkausteollisuus kärsii myös siitä, että Kiinan elintarviketeollisuuden vienti on lähes pysähtynyt maitoskandaalin seurauksena. Asuntojen myynti putosi tammi-marraskuussa yli 20 prosenttia ja hintojen odotetaan laskevan edelleen ensi vuonna. Mahdollisesti vasta 2010 hintojen odotetaan kääntyvän nousuun. Hankalin tilanne on suurissa kaupungeissa, kuten Pekingissä, Shanghaissa ja Shenzenissä, jossa myynti on pudonnut lähes puoleen. Asuntojen myynti tosin vilkastui hetkellisesti marraskuussa hallituksen parannettua lainaehtoja ja laskettua leimaveroa.

Myös palvelusektorin yritykset ovat vaikeuksissa. Lentoyhtiöt ovat tehneet kuluvana vuonna suuria tappioita, johtuen talvimyrskyistä, Sichuanin maanjäristyksestä sekä olympiakisojen johdosta toteutetuista matkustusrajoituksista. Tammi-lokakuussa kiinalaiset lentoyhtiöt tekivät tappiota 440 milj. euroa. Tappioputken odotetaan jatkuvan myös ensi vuonna, jolloin tappioksi ennustetaan 670 milj. euroa. Valtio pitää kuitenkin hyvää huolta omista yhtiöistään eikä yhtiöitä päästetä konkurssiin. Tarvittaessa niitä pääomitetään. China Southern sai muutama viikko sitten valtion tukea 340 milj. euroa. China Eastern yhtiön tappioita pyritään vähentämään yhdistämällä se ilmeisesti Shanghai Airlinesiin. Joulukuun alussa lentoyhtiöiden ulkomaiset lentokonehankinnat päätettiin panna jäihin.

Laivavarustamot kärsivät myös talouden hidastumisesta. Kiinan suurin varustamo COSCO vähensi äskettäin kapasiteettiaan Kiinan ja Euroopan välisessä liikenteessä 8000 kontilla (TEU) viikossa. Maersk on ilmoittanut ottavansa kahdeksan 6500 kontin (TEU) laivaa pois Kiinan ja Euroopan välisestä liikenteestä ainakin ensi kesään saakka. Ilmeisesti usea muukin varustamo joutuu supistamaan liikennettään Kiinaan, kun tavarakauppa hiljenee.

Vähemmälle huomiolle ovat jääneet viime aikoina Kiinan pienet ja keskisuuret yritykset. Kehitys- ja reformikomission NDRC:n mukaan työvoimavaltaiset SME-yritykset ovat erityisen haavoittuvia kotimaisen ja ulkomaisen kysynnän vaihteluille. Ne ovat kärsineet finanssikriisistä erityisen paljon. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana Kiinassa suljettiin 67.000 yritystä. Mukaan on laskettu yritykset, joiden liikevaihto on yli 5 milj. yuania eli noin 570.000 euroa. Työpaikkansa menetti yli 20 milj. työntekijää. Nyt hallitus aikoo parantaa pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia saada lainaa ja välttää siten konkurssseja. NDRC:n puheenjohtajan Zhang Pinin mukaan työllisyys tulee ensi vuonna heikkenemään, sillä konkurssit ja tuotannon supistukset johtavat valtavaan työttömyyteen. Zhang arvioi talouden elvytyspaketin lisäävän BKT:ta 1-2 prosenttiyksilöllä ja luovan noin miljoona työpaikkaa vuoteen 2010 mennessä. Työllisyystilannetta pahentaa ensi vuonna lisäksi se, että työmarkkinoille tulee yliopistoista ennätysmäiset kuusi miljoonaa vastavalmistunutta työnhakijaa.

Sosiaaliset levottomuudet

Kasvavan työttömyyden seurauksena Kiinassa pelätään lisääntyviä levottomuuksia. Rannikkoalueilta palaa päivittäin satojatuhansia siirtotyöläisiä kotiseuduilleen. Kiinan yhteiskuntatieteellisen akatemian mukaan noin 4 miljoonaa siirtotöläistä eli 3 prosenttia kaikista siirtotyöläisistä oli palannut koteihinsa marraskuun loppuun mennessä. Esim. Yunnanissa paikallisviranomaisilla on vaikeuksia löytää yli puolelle miljoonalle kotiin palanneelle siirtotyöläisellä työtä ja jopa ruokaa. Erityisesti vaikeuksia tulee esiintymään niissä provinseissa, joissa on paljon maanviljelijöitä ja siten siirtotyöläisiä, kuten Henanissa, Hubeissa, Hunanissa ja Sichuanissa.

Pekingissä olevan keskuspuoluekoulun tutkija Zhou Tianyoung varoitti äskettäin kiinankielisessä lehdessä sosiaalisista levottomuuksista talouskasvun hidastuessa noin 7,5 prosenttiin ensi vuonna. Hän kehoitti hallitusta erityisesti luomaan uusia työpaikkoja. Zhou kritisoi myös sitä, että taajamien työttömyydeksi keinoitekoisesti ilmoitetaan noin 4 prosenttia. Se antaa päättäjille aivan liian positiivisen kuvan. Tosiasiallisesti Zhoun mukaan työttömyysaste taajamissa on 12 prosenttia ja ensi vuonna 14 prosenttia.

Levottomuuksia esiintyy Helmijoen suistossa nykyisin jatkuvasti, kun tehtaita suljetaan ja työntekijät jäävät usein ilman palkkaa. Taksinkuljettajien lakko Etelä- ja Keski-Kiinassa on ollut ilmeisesti laajin lakko viime vuosina. Lakko alkoi Chongqingistä marraskuun alussa ja levisi sitten pistelakkoina useaan provinssiin, kuten Guangdongiin, Hainaniin, Jiangxiin, Hunaniin, Shaanxiin ja Gansuun. Lakko on saanut ajoittain myös väkivaltaisia piirteitä. Kuljettajat pyrkivät parantamaan ansioitaan ja kieltämään laittomat taksit. Ainakin Chongqingissä kuljettajat onnistuivat parantamaan sopimusehtojaan.

Talousennusteita tarkistetaan alaspäin

Kiinan talouskasvu on viimeisen vuoden kuluessa hidastunut 11,9 prosentista 9,9 prosenttiin. Vaikka kasvu edelleen virallisten tilastojen mukaan on varsin nopeata, ovat tulevaisuuden näkymät silti huolestuttavat investointien ja viennin hidastuessa. Viime vuoden viimeisen neljänneksen talouskasvu

11,9 prosenttia jakautui seuraavasti: kulutuskysyntä 4,5 prosenttia, kiinteät investoinnit 4,4 prosenttia sekä vienti 3,0 prosenttia. Ensi vuonna talouskasvu näyttää jäävän lähinnä kulutuskysynnän kasvun varaan, joskin hallitus pyrkii vauhdittamaan infrastruktuuri-investointeja. Kun Kiinassa sosiaaliturva ja terveydenhuolto ovat edelleen varsin puutteellisia on hallituksen kovin vaikea saada ihmisiä kuluttamaan enemmän näin epävarmoina aikoina. Vähittäiskaupan myynti kasvoi tammi-marraskuussa tosin 20,8 prosenttia, mutta on hidastunut jo lokakuusta lähtien, kun mm. autojen ja rakennusmateriaalien myynti on laskenut. Kiinan johto on juuri julkistanut ensi vuotta koskevan laajan ohjelman, jonka tarkoituksena on elvyttää kulutusta ja rohkaista lainanantoa. Sen mukaan rahamäärää on tarkoitus lisätä 17 prosentilla ja rahoituslaitosten lainanantoa 450 mrd.eurolla. Kuluvan vuoden rahamäärän kasvutavoite on ollut 16 prosenttia.

Ekonomistit ovat laskeneet viime aikoina ennusteitaan Kiinan talouskasvusta uskomattoman nopeasti. Maailmanpankin ennuste Kiinan talouskasvuksi vuodelle 2009 oli 9 prosenttia, mutta uusimman marraskuun lopulla julkaistun ennusteen mukaan BKT:n kasvu tulee olemaan vain 7,5 prosenttia. Vastaavasti Aasian kehityspankki laski viikko sitten ennustettaan 9,5 prosentista 8,2 prosenttiin. Toistaiseksi alhaisimman kasvuennusteen on antanut Goldman Sachs, joka pudotti 11.12.2008 kasvuennusteensa 7,5 prosentista 6 prosenttiin. Ennuste annettiin sen jälkeen, kun Kiina julkaisi tiedot viennin, tuonnin sekä ulkomaisten investointien supistumisesta. IMF:n mukaan se sattaa muuttaa ennustettaan Kiinan osalta lähiaikoina, jolloin talouskasvu olisi enää vain 5 prosenttia.

Guangdongin talous vaikeuksissa

Guangdongin provinssin vaikeudet on huomattu myös Pekingissä, sillä useat Kiinan johtajat ovat tänä syksynä käyneet tutustumassa tilanteeseen. Erityisesti Helmijoen suistossa sijaitsevat prosessiteollisuuden yritykset ovat kärsineet viimeisten puolentoista vuoden aikana rahoitusongelmista, työvoimakustannusten noususta ja yuanin vahvistumisesta. Nyt ulkomaisen ja kotimaisen kysynnän heikkeneminen on lisännyt merkittävästi muidenkin kuin prosessiteollisuuden ongelmia.

Guangdongin talous kehittyi vielä suhteellisen hyvin tammi-syyskuussa. BKT kasvoi 10,4 prosenttia eli 4,3 prosenttiyksikköä hitaammin kuin vuotta aikaisemmin, vienti kasvoi 14,7 prosenttia ja teollisuustuotanto 13,3 prosenttia. Syyskuun jälkeen talousongelmat ovat levinneet laajemmin Guangdongissa. Vienti lokakuussa kasvoi vielä 9 prosenttia, mutta marraskuussa se laski 5 prosenttia. Vastaavasti tuonti laski marraskuussa 23 prosenttia. Talous on hidastunut muutenkin, sillä sähkön kulutus lisääntyi lokakuussa vain 1,5 prosenttia verrattuna vuotta aikaisempaan ajankohtaan. Sen perusteella tosin voisi olettaa, että talouskasvu olisi hidastunut lokakuussa merkittävästi.

Talousongelmat ovat selvästi nähtävissä Helmijoen suistossa. Vieraillessani runsas kuukausi sitten Zhuhaiissa ja Zhongshanissa olivat talonrakennustyöt pysähtyneet lähes 4/5 osassa uudisrakennuksista. Kantonissa rakennustoiminta sensijaan jatkuu edelleen vilkkaana.

Hongkongin teollisuusliiton mukaan lähes neljäsosa eli noin 20.000 hongkongilaisten omistamaa yritystä joutuu lopettamaan toimintansa tammikuun loppuun 2009 mennessä. Tilanne kiinalaisten yritysten osalta on ilmeisesti vielä vaikeampi, mutta tietoja yritysten sulkemisista on vaikea saada. Yleisesti arvioidaan, että noin 50.000- 60.000 yritystä on jo lopettanut toimintansa Guangdongissa tänä vuonna. Guangdongin johto haluaa antaa tilanteesta myönteisemmän kuvan ja toteaa, että vain runsaat 7000 yritystä on tehnyt konkurssin. Todellisuudessa useat yritykset vain keskeyttävät toimintansa, kun rahat loppuvat. Vakavaa tilannetta kuvaa myös se, että Kantonin naapurissa sijaitsevan Dongguanin kaupoista puolet on suljettu lyhyen ajan sisällä. Kaupungissa vierastyöläisiä on ollut yli 6 miljoonaa.

Suomalaisten yritysten vaikeudet

Talousvaikeudet ovat iskeneet myös Helmijoen suiston suomalaisiin yrityksiin. Tilanne elektroniikkateollisuuden, pakkausteollisuuden ja kemianteollisuuden osalta on vaikea, mutta kysyntä on supistunut jyrkästi jokseenkin kaikilla teollisuuden aloilla. Kysyntälama "iski"

elektroniikkateollisuudessa marraskuun alkupuolella, eli jokseenkin samoihin aikoihin, kun Nokia antoi tulosvaroituksen.

Nyt koko tuotantoketjun varastot käytetään loppuun, ennenkuin uusia tilauksia ryhdytään tekemään. On harvinaista, jos yritysten kapasiteetin käyttöaste on lähellä 50 prosenttia. Yleensä käyttöasteet ovat nyt vain 10-30 prosenttia. Tilanne on yritysten mukaan täysin odottamaton, sillä lokakuu oli vielä hyvä kuukausi. Vaikean tilanteen ei uskota kuitenkaan kestävän kovin kauan. Tilausten äkillinen loppuminen on merkinnyt suuria lomautuksia. Ensimmäiseksi irtisanotaan vuokratyövoima, josta uudenkin työ sopimuslain mukaan vastaa vuokravälittäjä.

Tärkeimmistä omista henkilöistä pidetään kiinni esimerkiksi maksamalla heille minimipalkkaa ilman työvelvoitetta. Jos oma työntekijä irtisanotaan, joutuu työnantaja maksamaan kahden kuukauden palkan edellyttäen, että työntekijän palvelusaika on ollut alle vuoden. Vastaavasti joudutaan maksamaan kolmen kuukauden palkka, jos palvelusaika on ollut alle kaksi vuotta jne. Ongelmana on, että kun työntekijä palaavat kotiinsa Keski-Kiinaan, on heitä vaikea saada nopeasti takaisin töihin, jos tilanne paranee.

Ongelmat eivät koske vain suomalaisia yrityksiä, vaan jokseenkin kaikkia. Esimerkiksi kaksi suurta elektroniikka-alan yritystä taiwanilainen Foxconn, jolla on 340.000 työntekijää ja singaporelainen Flextronics, jolla on Kiinassa 70.000 työntekijää, ovat myös vaikeuksissa ja joutuvat irtisanomaan suuren osan työntekijöistään

Guangdong elvyttää talouttaan, puoluesihteerin strategiaa vastustetaan

Guangdong julkisti marraskuun puolivälissä 30 mrd euron arvoisen 5-vuotissuunnitelman liittyen provinssin infrastruktuurin parantamiseen. Etualalla tulee olemaan rautateiden ja moottoriteiden rakentaminen. Viikkoa myöhemmin Guangdongin kuvernööri julkisti nelivuotisen 4,4 mrd euron hätäpaketin, jonka avulla on tarkoitus pelastaa provinssin valmistava teollisuus. Paketti sisältää mm. tukea pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle, jotta se voisi siirtyä pois Helmijoen suistosta muualle provinssin alueelle sekä rahaa uusien teollisuuskyläiden rakentamiselle.

Runsaan vuoden Guangdongin puoluesihteerinä toiminut Wang Yang on päättänyt muuttaa Guangdongin vientiin perustuvan teollisuuden rakennetta. Wang haluaa työvoimavaltaisen, paljon energiaa käyttävän ja säästettävän teollisuuden nostavan jalostusastettaan tai siirtyvän pois Helmijoen suiston alueelta. Tilalle hän haluaa enemmän palveluja ja yhteistyötä Hongkongin kanssa. Wang on pitänyt tiukasti linjastaan kiinni, huolimatta siitä, että taloudellinen tilanne on muuttunut siitä, kun hän aloitti puoluesihteerinä.

Wang julkaisi äskettäin Peoples Daily-lehdessä artikkelin, jonka mukaan "kriisi tarjoaa meille mahdollisuuden muuttaa Guangdongin taloudellisen kehityksen mallia... meidän tulisi päättäväisesti edistää teollisen rakenteen jalostusasteen nostamista". Kirjoituksen nähdään olevan vastine niille monille provinssin henkilöille, jotka ovat eri mieltä Wangin kanssa. Wangin vastustajat ovat huolissaan taloustilanteesta ja kysyvät, "onko prioriteetti teollisen rakenteen jalostusasteen nostaminen vai työvoimavaltaisten yritysten pelastaminen". Joka tapauksessa Wangin uusi strategia on kohdannut niin paljon vastustusta, että sitä ei vielääkään ole hyväksytty. Hyväksymisen oli määrä tapahtua jo keväällä.

Johtuen hongkongilaisten yritysten vaikeuksista Helmijoen suistossa myös Hongkong haluaa viivyttää uuden strategian toimeenpanoa. Aasian kehityspankin ekonomisti Zhang Jian pitää strategian toteuttamista vaikeana. Zhang epäilee strategian miellekkyyttä nykyisessä taloustilanteessa, kun Kiinan johto haluaa varmistaa talouskasvun ja ylläpitää vakaita työmarkkinoita. Näihin päämääriin ei päästä antamalla työvoimavaltaisen teollisuuden kuolla. Tulevaisuus näyttää, tullaanko Wangin strategia hyväksymään. Joka tapauksessa monet työvoimavaltaiset yritykset, joista Wang halusi jo vuosi sitten päästä irti, ovat lopettaneet toimintansa. Myös työvoimapula Helmijoen suistosta on poistunut.